

ANNA KUŹNIK

Uniwersytet Wrocławski, Wydział Neofilologii

anna.kuznik@uw.edu.pl

ORCID: 0000-0002-3567-5118

Nazwy tysiąca i jednej mocy. O nazwach firm tłumaczeniowych na Dolnym Śląsku w ujęciu terminologicznym

A Thousand and One Names of Translation Enterprises in the Lower Silesia Region: A Terminological Approach

Abstract

This review paper deals with the proper names of translation and interpreting enterprises operating in Poland's Lower Silesia region (Lower Silesian voivodeship) in 2022. The names of the enterprises (980 items) were drawn from the Polish official register of economic entities, the REGON database. The objective of the study is to formulate an answer to the following question: Can the proper names of translation and interpreting enterprises be considered terms? The question is answered by contrasting opinions of onomasticians and terminologists on this issue. The study concludes affirmatively: the names of translation and interpreting enterprises can indeed be considered terms, though their degree of specialisation is relatively low. The findings from this study will guide us in selecting samples for a future investigation focusing on the definitions and classifications of translation activity from both theoretical and practical perspectives.

Keywords: onomastics, proper names, terminology, terms, names of translation and interpreting enterprises, REGON database, Lower Silesia

Słowa kluczowe: onomastyka, nazwy własne, terminologia, terminy, nazwy firm tłumaczeniowych, baza danych REGON, Dolny Śląsk

1. Wprowadzenie

106

W niniejszym artykule odnosimy się – z perspektywy teoretycznej, terminologicznej – do nazw własnych firm zarejestrowanych w województwie dolnośląskim (rozumianym tutaj jako przykładowa część Polski) na dzień 30.09.2022 w bazie danych REGON (krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej) prowadzonej przez GUS (Główny Urząd Statystyczny). Nasz korpus zawiera 980 rejestrów firm, a więc blisko 1000 – stąd nawiązanie w tytule artykułu do *Baśni tysiąca i jednej nocy* – posiadających kod PKD (Polska Klasyfikacja Działalności) „74.30.Z” odnoszący się do działalności związanej z tłumaczeniami (w tym z działalnością tłumaczy przysięgłych). Wszystkie podmioty ujęte w rzeczowej bazie wybrały ten właśnie kod PKD dla oznaczenia swojej przeważającej działalności gospodarczej¹.

Niniejszy materiał został przedstawiony w referacie podczas III Wrocławskich Spotkań Terminologicznych TERMOS 2023, poświęconych tematyce użytkowników terminów². Użytkownikami terminów, do których odnosi się niniejsze badanie, są przedsiębiorcy z sektora usług językowych, w tym tłumaczeniowych, ich klienci oraz całe otoczenie biznesowe³.

W niniejszym artykule poglądowym stawiamy sobie za cel zbadanie, w jakim stopniu dolnośląskie firmy tłumaczeniowe – na tyle na ile można to ocenić po ich nazwie – korzystają z wiedzy specjalistycznej i nawiązują do wiedzy specjalistycznej. Spodziewamy się, że dzięki refleksji przeprowadzonej w artykule będziemy mogli z większą świadomością gospodarczą i przedmiotową (dziedzinową, branżową: przekładoznawczą)⁴ wyłonić próbę badawczą do planowanego badania w przyszłości nt. definicji i klasyfikacji tłumaczenia w ujęciu teoretycznym i praktycznym (Kuźnik, w przygotowaniu). W obecnym badaniu próbujemy odpowiedzieć na pytanie, czy badane nazwy własne firm możemy uznać w całości za

- 1 Analiza wstępna tego typu została wykonana na bazie REGON z 2017 r. i przedstawiona w Alicante podczas 9. edycji konferencji zorganizowanej przez Asociación Ibérica de Estudios de Traducción e Interpretación/AIETI (Kuźnik, Anna (2019) „Los mil y un nombres de las empresas de traducción polacas en la región de Baja Silesia. Un paisaje cognitivo” [referat]. AIETI9: *Translatum nostrum – El mestizaje desde el Mediterráneo*. Alicante, Hiszpania, Universitat d’Alacant. 23–25.01.2019). Wyniki analizy profilu gospodarczego firm z bazy danych z 2017 r. i 2022 r. (stan aktywności gospodarczej, forma prawna, rodzaj i forma własności, ilość zatrudnionych pracowników, lokalizacja na terenie Dolnego Śląska) oraz struktury nazw firm z bazy danych z 2022 r. (rodzaj i ilość członów oraz ich układ w nazwie) są ujęte w Kuźnik (2024).
- 2 Kuźnik, Anna (2023) „Nazwy tysiąca i jednej nocy. O nazwach firm tłumaczeniowych na Dolnym Śląsku w ujęciu terminologicznym” [referat]. III Wrocławskie Spotkania Terminologiczne TERMOS 2023: *Terminy i ich użytkownicy*. Wrocław, Uniwersytet Wrocławski, 11–13.05.2023.
- 3 Potencjał umiędzynarodowienia, zawarty w nazwach własnych dolnośląskich firm tłumaczeniowych z bazy danych REGON z 2022 r., jest przedmiotem osobnej publikacji (Kuźnik, w druku). Analiza tych samych nazw własnych z perspektywy kognitywnej, uwzględniająca zawarte w nazwach metafory nawiązujące do tłumaczenia wewnątrzjęzykowego i międzysemiotycznego, została przedstawiona w Kuźnik (2025, w druku).
- 4 W Polsce w aktualnie obowiązującej klasyfikacji dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych Ministra Edukacji i Nauki (Dz.U. 2022 poz. 2022) przekładoznawstwo nie figuruje jako samodzielna dyscyplina naukowa. Natomiast, w oparciu o liczne publikacje naukowe (np. Lewicki 2017, Małgorzewicz 2023) i opublikowane zbiory terminologii przekładoznawczej (np. Bogucki *et al.* 2019) uznajemy w tym artykule przekładoznawstwo za subdyscyplinę naukową (i dziedzinę działalności ludzkiej), wchodzącą w skład dyscypliny językoznawstwo i będącej w ten sposób częścią dziedziny nauk humanistycznych. W niniejszym artykule przyjmujemy definicję przekładoznawstwa za Boguckim *et al.* (2019: 108–109, hasło: przekładoznawstwo).

terminy. Rozważania wokół tego zagadnienia, wzbogacone o przykłady z analizowanej bazy REGON, są poprzedzone wstępnymi informacjami o onomastyce i nazwach własnych⁵.

Desygnatami analizowanych nazw własnych są obiekty istniejące w rzeczywistości: 980 firm zarejestrowanych pod koniec września 2022 r. w województwie dolnośląskim oferujących usługi tłumaczeniowe. Jak wykazało przebadanie profilu gospodarczego tych obiektów, wszystkie one należą do sektora prywatnego gospodarki krajowej, a pod względem formy prawnej przeważają struktury organizacyjne niewielkie i kruche – osoby fizyczne. Tych 980 zarejestrowanych podmiotów posiada następującą formę prawną: 38 osób prawnych (1 spółdzielnia, 37 spółek z ograniczoną odpowiedzialnością) i 27 tzw. niepełnych osób prawnych (1 spółka jawna, 2 spółki komandytowe, 24 spółek cywilnych) – łącznie 7% próby badawczej; 915 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą – 93% próby badawczej (Kuźnik 2024)⁶.

Ze względu na przynależność wszystkich jednostek do sektora prywatnego w tym artykule używa się do ich oznaczenia ogólnego terminu „firmy”, chociaż należy przyznać, że z punktu widzenia gospodarczego i prawnego jest to termin mało precyzyjny i węższy niż terminy „podmiot gospodarczy” i „przedsiębiorstwo”, używane w polskim prawodawstwie dotyczącym działalności gospodarczej.

Sposób nazywania podmiotów gospodarczych w Polsce jest uregulowany w polskim prawodawstwie i zależy głównie od formy prawnej danego podmiotu oraz od jego statusu (jednostka macierzysta, oddział, przedstawicielstwo). Zakres niniejszego artykułu nie pozwala nam przedstawić prawnych wymogów i marketingowych zaleceń co do wyboru nazwy firmy (Dz.U. 2018 poz. 646; Dz.U. 2001 poz. 508; Dz.U. 2018 poz. 649; Biznes.gov.pl 2022a). Należy zauważyć, że wszędzie tam, gdzie wymagane jest podanie w nazwie firmy imienia lub nazwiska przedsiębiorcy, te elementy tracą postać chronionych danych osobowych i stają się częścią ogólnie dostępnej informacji publicznej.

2. Wokół onomastyki i nazw własnych

Artur Galkowski (2020) definiuje onomastykę jako naukę zajmującą się procesem tworzenia i funkcjonowania oraz opisem nazw własnych w językowej i pozajęzykowej przestrzeni. Nazwy własne są przedmiotem badań onomastycznych, podobnie jak terminy są przedmiotem badań terminologicznych. Dodajmy, że tak jak terminologia pretenduje do statusu odrębnej dyscypliny naukowej, tak też i onomastyka.

W kwestii definicji nazwy własnej Wojciech Włoskowicz wyjaśnia, że „[w]łaściwie postawione pytanie brzmiałoby (...) nie: co to jest nazwa własna?, lecz: jakie są kryteria proprialności?” (Włoskowicz 2021: 21). Ten sam autor proponuje wprowadzić „postrzeganie proprialności jako pewnej

5 Odpowiedzi na drugie pytanie postawione w referacie wygłoszonym podczas III Wrocławskich Spotkań Terminologicznych (patrz: przypis nr 2), sformułowane w następujący sposób: „Czy badane nazwy własne firm zawierają terminy?”, są ujęte w Kuźnik (2024, szczególnie tabela 2.).

6 Dziwi wśród form prawnych brak spółek partnerskich, chociaż zawód tłumacza pisemnego i ustnego (w tym przysięgłego) jest zwykle podawany jako przykład wolnego zawodu nadającego się do prowadzenia przez co najmniej dwie osoby w formie spółki partnerskiej (Dz.U. 1998 poz. 930; Aplikuj.pl 2022).

wielowymiarowej przestrzeni, w której mieszczą się nazwy własne pod różnymi względami i w różnym stopniu spełniające kryteria proprialności” (2021: 22–23)⁷. Zgodnie z jego koncepcją,

nazwa własna = nomen proprium = proprium — [to] bilateralny onimiczny znak językowy złożony ze strony znaczącej (obsługiwanej przez konkretną formę wyrażeniową) oraz ze strony znaczonej (możliwej do zdefiniowania jako indywidualna ‘treść’ bądź ‘myśl’ o obiekcie indywidualnym lub po prostu jako pojęcie indywidualne). (Włoskowicz 2021: 25)

Dalej Włoskowicz przedstawia swoją propozycję „przestrzeni proprialności jako układu wielowymiarowego” (2021: 34), zgodnie z którą „stopień proprialności bilateralnego znaku językowego wynika z jego położenia na wielu różnych skalach wyznaczanych przez rozmaite kryteria” (2021: 35). Włoskowicz wymienia osiem kryteriów (2021: 36–37), ale zasadnicze kryterium dla niego (warunek *sine qua non* proprialności) to znaczenie referencyjne znaku językowego⁸.

O znaczeniu denotacyjnym (referencyjnym) nazw własnych, wskazującym na byty indywidualne – czy też zindywidualizowane w świadomości mówcy – wypowiada się Marie-Claude L’Homme (2020: 60) już na gruncie terminologii, zwracając uwagę na fakt, iż nazwy pospolite oznaczają klasy obiektów, natomiast nazwy własne oznaczają obiekty zindywidualizowane. Dalej ta sama terminolożka wyjaśnia różnice językowe między nazwami własnymi i pospolitymi – wtórne w stosunku do odmiennej konceptualizacji tych dwóch bytów językowych – przejawiające się w ich odmiennym funkcjonowaniu w różnych systemach językowych (L’Homme 2020: 61).

Kategorie nazw własnych są zazwyczaj ustalane w oparciu o denotowane przez nie klasy obiektów. Bogusław Dunaj wymienia: (1) obiekty żywe (ludzie i zwierzęta); (2) obiekty geograficzne (nazwy miejscowe, terenowe, wodne i górskie); (3) obiekty związane z nowoczesną cywilizacją (Dunaj 2017: 77). Odnosnie do trzeciej klasy obiektów, czyli tej, która interesuje nas w niniejszym artykule, Dunaj wyjaśnia, że „[a]nalizą nazw znajdujących się w tej ostatniej grupie zajmuje się jeden z najmłodszych działów onomastyki, zwany chrematonimią” (Dunaj 2017: 77).

Jak podaje Gałkowski, „[z]godnie z przyjmowaną definicją *chrematonimia* to zbiór nazw realiów, które są wynikiem kulturowej aktywności człowieka” (Gałkowski 2018: 1). Termin onomastyczny „chrematonim” pochodzi z języka greckiego: „*chréma*, *chrématos*, które oznacza ‘rzecz, przedmiot użyteczny i potrzebny, produkt, towar’, ale także ‘dzieło, czyn, działanie, sprawa, zdarzenie, przedsięwzięcie’” (Gałkowski 2018: 3). Ten sam autor rozróżnia trzy podkategorie chrematonimii; jedną z nich jest chrematonimia marketingowa, tj. nazewnictwo związane z przestrzenią gospodarki (nazwy firm, produktów, usług, działań ekonomicznych itp.).

Jak zauważają onomaści (np. Młynarczyk 2019: 109–110), chrematonimia marketingowa to żywo rozwijający się w Polsce teren badań. W chrematonimii marketingowej Gałkowski rozróżnia następujące podtypy: nazwy własne firm i przedsiębiorstw⁹, towarów i usług oraz przedsięwzięć przemysłowych

7 Koncepcja różnych stopni proprialności, zasygnalizowana przez Włoskowicza (2021), znajduje swoje potwierdzenie w literaturze onomastycznej również u innych badaczy (Wolnicz-Pawłowska 2014; Gałkowski 2018: 6–8; Młynarczyk 2019: 211; Gałkowski 2021b: 108–109).

8 Włoskowicz objaśnia znaczenie referencyjne w następujący sposób: „warunkiem *sine qua non* proprialnego statusu znaku językowego jest to, by po stronie znaczonej zawierał on w sobie treść indywidualizującą (ale niekoniecznie identyfikującą) nazywany obiekt” (2021: 37).

9 Rozróżnienie Gałkowskiego na firmy i przedsiębiorstwa nie jest dla nas jasne.

i handlowych (Gałkowski 2017: 57). W powiązaniu z terminem chrematonimii marketingowej Gałkowski wymienia m.in. następujące terminy dodatkowe:

- *firmonimy, firmonimia; nazwy firmowe* (nazwy własne firm, marek, produktów);
- *ergonimy, ergonimia* (nazwy własne instytucji, organizacji, zakładów, firm);
- *marka* (por. ang. *brand* < *branding*; *naming*);
- *nazwy produktów* (por. fr. *Branduits*) (...);
- *logonimy* (cz. *logonymá*, nazwy marek);
- *nazwa handlowa / znak handlowy* (ang. *Trade Mark*) (2018: 6–7; kursywa w oryginale).

W nowszej publikacji Gałkowski wymienia również markonimy (2022). Nazwy własne firm zawierają się zatem w firmoniach, ergonimach i markonimach, ale w każdym z tych trzech przypadków mogą być mylone z nazwami własnymi produktów (towarów lub usług) wytwarzanych przez te podmioty¹⁰. Ponieważ w niniejszym badaniu zajmujemy się jedynie nazwami własnymi firm, w dalszej części artykułu – dla jasności przekazu – rezygnujemy z pojemniejszych określeń (ale też niejednoznacznych) jak *firmonim*, *ergonim* i *markonim* na rzecz określenia: *nazwy własne firm* (tłumaczeniowych).

3. Czy nazwy firm tłumaczeniowych są terminami?

Próbując odpowiedzieć na pytanie, czy nazwy firm tłumaczeniowych, zgromadzone w analizowanej bazie REGON, są terminami, należy najpierw przyjrzeć się temu zagadnieniu w kontekście szerszym, obejmującym wszystkie nazwy własne, a dopiero potem skupić się na nazwach firm jako jednej z kategorii nazw własnych (chrematonim marketingowy).

3.1. Perspektywa szersza: Czy nazwy własne są terminami?

Pierwsze spotkania onomastyki z terminologią (w tej kolejności, tj. spotkania poczynione z terenu onomastycznego jako wyjściowego), było i jest umotywowane przede wszystkim chęcią (a także potrzebą) wypracowania dla onomastyki spójnego systemu pojęciowego i – co za tym idzie – terminologicznego (Włoskowicz 2018; Gałkowski 2020).

Pozostałe relacje teoretyczne i opisowe, zachodzące między onomastyką i terminologią, a dotyczące już nie samej terminologii onomastycznej (np. meta-nazw, operatorów taksonomicznych; Gałkowski 2021a), a przynależności do terminologii różnych kategorii nazw własnych i ich językowych realizacji, były i nadal są tematem trudnym do jednoznacznego rozpoznania, opisanie i rozstrzygnięcia tak dla onomastów, jak dla terminologów. I tak np. Gałkowski wypowiada się o tej trudnej relacji w następujący sposób:

Wchodzimy wprawdzie w ten sposób na stosunkowo grząski grunt hipotez, ale warto je zwerbalizować, aby nie podtrzymywać tendencji polegającej na *unikaniu trudnych i nierozwikłanych problemów, m.in. z pogranicza onomastyki i terminologii*". (Gałkowski 2017: 66; kursywa nasza)

10 Językoznawcy i terminolodzy, zajmujący się nazwami własnymi firm i ich produktów (towarów i usług), zauważają, że nazwy produktów są często derywatami nazwy własnej firmy i razem z nią tworzą spójne systemy onimiczne (Vecchi 2002: 92–93; Kopertowska 2010: 262–263; Świtła-Cheda 2013: 165; Jadanowska 2014: 326; Młynarczyk 2019: 211; Dankova 2021: 105–106). Byłoby interesujące zbadanie, czy w branży usług tłumaczeniowych taka tendencja również istnieje.

Ponieważ temat związków między onomastyką i terminologią jest tak złożony, brak opracowań teoretycznych i materiałowych w tym zakresie w onomastyce polskiej, a w onomastyce międzynarodowej też tylko nieliczne prace zostały poświęcone temu tematowi.

Z perspektywy już nie onomastycznej, a terminologicznej L'Homme zauważa, że na pytanie „Czy nazwy własne mogą być terminami?” brak jednoznacznej odpowiedzi, a i sami autorzy kompilowanych zasobów terminologicznych w praktyce różnie rozstrzygają to zagadnienie. Autorka zaznacza, że odpowiedź na to pytanie może być zależna od dziedziny wiedzy, na gruncie której rozważa się relacje onomastyki i terminologii, gdyż w niektórych dziedzinach, dyscyplinach i subdyscyplinach pomijanie ważnych terminów tylko dlatego, że są nazwami własnymi, byłoby nie do przyjęcia (L'Homme 2020: 60). Za przykład w tym względzie podaje astronomię, w której nazwy ciał niebieskich (planet itp.) mają postać nazw własnych.

Podobnie do L'Homme, John Humbley wypowiada się z pragmatycznej perspektywy, twierdząc, że terminologia wiele by straciła, gdyby zakresem swoich badań nie obejmowała nazw własnych (Humbley 2006: 108). Autor dokonuje przeglądu wybranych podręczników terminologii¹¹, artykułów terminologicznych, terminografii (norma ISO 704), słowników i baz terminologicznych, taksonomii oraz nomenklatur i stwierdza, że traktowanie nazw własnych przez terminologów w tych wszystkich materiałach jest dalece niespójne. Ostatecznie podsumowuje, że nie może być tak, iż terminologia jako subdyscyplina naukowa wyklucza nazwy własne ze swojego pola badań, a równocześnie włącza je w sposób praktyczny do zasobów terminologicznych. W celu pogodzenia tego rozdzwieku między teorią a praktyką Humbley przywołuje gradacyjną koncepcję terminu (fr. „une conception scalaire de la terminologie”; Humbley 2006: 109) i proponuje definicję terminu zawierającą wszystkie określenia, które wyrażają wiedzę specjalistyczną i które wymagają specjalistycznego przygotowania, a które nie odwołują się tylko do językowych kompetencji użytkownika języka, ale także do jego zasobów poznawczych (Humbley 2006: 122). Tak więc Humbley sugeruje – podobnie jak czynią to wyżej przywołani onomaści – że dana jednostka leksykalna może być terminem mniej lub bardziej i że – w konsekwencji – nazwy własne (przynajmniej niektóre) mogą być traktowane jak terminy, ale o niewielkim stopniu specjalizacji.

Co ciekawe, Humbley uznaje nazwy instytucji (chrematonimy) za terminy. Argumentem, który przekonuje go do takiej postawy, jest okoliczność, że nazwy własne instytucji są tłumaczone na inne języki przez tłumaczy i że sposób ich tłumaczenia podlega oficjalnym regulacjom. W naszym odczuciu jest to argument dyskusyjny, gdyż nie zawsze i nie wszystkie nazwy instytucji są tłumaczone (Dybiec-Gajer 2007), a już na pewno nie są tłumaczone ich człony odróżniające, wskazujące na niepowtarzalność (indywidualność) danej instytucji. Jeśli już nazwy instytucji podlegają tłumaczeniu, to odnosi się to wyłącznie do członów identyfikacyjnych, opisowych, wskazujących na zakres działania danej instytucji (człon nazwy własnej o funkcji identyfikującej, a nie indywidualizującej; por. Włoskowicz 2021: 37).

Humbley w swojej refleksji o nazwach instytucji przenosi nas na teren perspektywy pośredniej, w której zastanawiamy się, czy chrematonimy mogą być zaliczane do zbioru terminów. Przedstawiamy poniżej podejście Gałkowskiego (2017), z którym częściowo polemizujemy. Gałkowski w swojej pracy podaje przykłady chrematonimów, które równocześnie zalicza do terminologii, a robi to przy okazji omawiania takich form chrematonimów, które przybierają postać kodów (konfiguracji literowych,

11 Na początku Wüsterowskiego podręcznika ([1973] 1985, cyt. w Humbley 2006: 109) Humbley zauważa zainteresowanie takimi jednostkami leksykalnymi jak *UNO*, *Unesco*, *ECE*, *OECD*, *IBM*, które są chrematonimami podanymi w postaci skrótowców (por. Gałkowski 2017).

literowo-cyfrowych i numerycznych), jak gdyby głównie (a nawet tylko) ich charakter bardziej hermetyczny – bo zakodowany, zaszyfrowany – świadczył o ich przynależności do wiedzy specjalistycznej¹². Gałkowski podaje w swoim artykule (Gałkowski 2017) wiele przykładów chrematonimów występujących w postaci kodów i zaliczonych przez niego do kategorii terminów (np. sam numer REGON podmiotów gospodarczych), a w kwestii szczególnie interesującej nas w tym badaniu i dotyczącej nazw własnych firm autor proponuje uznać za terminy kody lotnisk w systemach IATA i ICAO (mogą one również być rozważane w kategorii toponimów).

Dalej Gałkowski stwierdza, że „[k]ody IATA, ICAO oraz podobne (np. w systemach meteorologicznych) z leksykalnego punktu widzenia są literowcami, ale kodują więcej treści niż zwyczajowe skróty/skrótowce (akronimy), typu: *PiS – Prawo i Sprawiedliwość*, *PKO BP – Polska Kasa Oszczędności Bank Państwowy*, *PKP – Polskie Koleje Państwowe*” (Gałkowski 2017: 66). Z tą opinią trudno nam się zgodzić, gdyż nie zauważamy podstaw, aby twierdzić, że jednostki leksykalne typu *WRO*, *WAW*, *BCN*, *CDG*, *SVQ* kodują więcej treści niż jednostki typu *PKP*, *PKS*, *NBP*, *PO*; być może jedynie są używane przez mniejszą liczbę użytkowników, co niekoniecznie oznacza, że przez użytkowników bardziej wyspecjalizowanych.

Odnosnie do nazw własnych produktów, a nie firm, Dardo de Vecchi zaznacza, że w specyficznym dyskursie każdej firmy (fr. „*parler d’entreprise*”; Vecchi 2002: 149; ang. „*company-speak*”; Vecchi 2020) rozróżnienie na termin i nazwę własną – z terminologicznego punktu widzenia – nie ma sensu (Vecchi 2002: 70). Potwierdzenie tego stanowiska znajdujemy u Marie-Alice Rebours, która uważa, że znaczenie terminów w przemyśle odzieżowym zależy od ich interpretacji semantycznej dokonywanej przez firmy odzieżowe produkujące dane ubrania i dlatego też terminy te nie znajdują się w specjalistycznych słownikach (Rebours 2021: 255).

Dalej w przedmiocie nazw własnych produktów Dankova (2021) – w swojej analizie semantycznej nazw włókien sztucznych wytwarzanych w przemyśle tekstylnym – traktuje nazwy własne produktów jak terminy i dostrzega w terminologii taką zaletę, że terminologia oferuje podbudowę semantyczną analizowanych nazw własnych i pozwala zakotwiczyć je w pewnych obszarach wiedzy specjalistycznej (Durán-Muñoz i Bautista-Zambrana 2013). Dankova zidentyfikowała w swoim badaniu trzy takie obszary, z których brane są inspiracje do tworzenia nowych nazw włókien (fr. „*domaines donateurs*”): skład chemiczny włókna, nazwa własna producenta (firmy produkujące dane włókno; chrematonim) oraz miejsce produkcji (Dankova 2021: 106). Badanie to przenosi nasze rozważania na teren semantyki.

3.2. Perspektywa węższa: Czy nazwy firm są terminami?

Czy zatem kompletne nazwy firm tłumaczeniowych, zawarte w analizowanej bazie REGON, są terminami? Chodziłoby o takie przykładowe jednostki leksykalne jak wymienione poniżej¹³.

12 Ze względu na fakt, że analizowana przez nas baza REGON zawiera nazwy firm w postaci werbalnej (pisanej), nie skupiamy się w tym artykule na podejściu onomastów (i terminologów) do logotypów firm oraz do specjalnych symboli, które według Gałkowskiego „tworzą przestrzeń znaków wprawdzie pozajęzykowych, ale funkcjonujących jak znaki językowe w rejestrze pisanym” (2017: 63). Z drugiej strony pełna postać werbalna nazw w bazie REGON pozwala nam uniknąć metodologicznych trudności w ustaleniu zakresu (długości) analizowanych nazw własnych. O trudnościach tego typu wspomina np. Jaros (2015) w przypadkach, kiedy nie ma pewności, czy wyraz „winnica” wchodzi w skład nazwy własnej czy nie.

13 Zaznaczamy, że wybór przykładów nie ma na celu reklamowania podanych firm, a jedynie zilustrowanie różnorodności form nazw zawartych w korpusie. Dodatkowo wyjaśniamy, że zapis nazwy wielkimi literami jest przeważający, gdyż takie są zalecenia w formularzach do zarejestrowania firmy przez przedsiębiorcę.

- [1] György Mónus
- [2] AGATA KLECZEWSKA-MIĘDZIK
- [3] 23SF SPÓŁKA Z O. O.
- [4] PROSPERUS POLSKA SPÓŁKA Z O. O. SP. KOM.
- [5] EWELINA SMOŁA TŁUMACZ PRZYSIĘGLY JĘZYKA NIEMIECKIEGO, Przedsiębiorstwo Wielobranżowe EWES
- [6] ANNA KINECKA TERRA NOVA
- [7] „Intu” Kamila Nowak Język angielski w tłumaczeniu i praktyce
- [8] FU-H „DABIX” ANDRZEJ URBAŃSKI
- [9] DZIERŻONIOWSKA WIELOBRANŻOWA SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA „AWANS”
- [10] ZESPÓŁ TŁUMACZEŃ TECHNICZNYCH „EMA” SPÓŁKA CYWILNA

Skoro współczesne tendencje w terminologii każą patrzeć na terminy jako jednostki wiedzy specjalistycznej (Cabré 2005; Humbley 2006: 122; L’Homme 2020) b d  specjalistycznej działalności ludzkiej¹⁴, nale aloby si  zastanowić, o jaką dziedzin  wiedzy i działalności ludzkiej tu chodzi.

Pierwszą dziedzina  wiedzy i działalności ludzkiej, do której odnosz  się wszystkie nazwy w sne podmiotów gospodarczych zawarte w bazie REGON (w tym nazwy firm tłumaczeniowych), są nauki ekonomiczne i działalność gospodarcza, g dy  wszystkie te nazwy oznaczają podmioty prowadzące działalność gospodarczą na terenie Polski, zgodnie z wybranymi kodami PKD tworzącymi kompletny, szczególowy system nomenklatury gospodarczej (Dz. U. 2007 poz. 1885; Biznes.gov.pl 2022b). Wiedza specjalistyczna – gospodarcza i prawna – jest również zauważalna w tych cz lonach nazw w snych firm, które informuj  o ich formie prawnej (np. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spółka komandytowa, spółka cywilna, sp  ldzielnia). Przynależność nazw firm do nauk ekonomicznych i specjalistycznej działalności gospodarczej potwierdza Humbley (2006: 122).

Drugą dziedzina  wiedzy specjalistycznej i specjalistycznej działalności ludzkiej, w którą wpisuj  się nazwy w sne firm w analizowanej bazie danych, jest przekładoznawstwo oraz szeroko rozumiana praktyka tłumaczenia, g dy  kod PKD „74.30.Z”, wskazany przez wszystkie te firmy jako przeważający typ działalności gospodarczej, odnosi się do działalności związanej z tłumaczeniami (w tym do działalności tłumaczy przysięgłych). Kiedy badacz-językoznawca (przek adoznawca) podejmuje refleksj  na temat usług tłumaczeniowych wykonywanych przez te firmy, to tak, jakby badania językoznawców-onomastów dotyczące np. nazw winnic i pubów (Jaros 2015; 2005) zostały uzupełnione o wiedz  branżową nt. wytwarzania i konsumpcji napojów alkoholowych, czy też badania nad nazwami stowarzyszeń (Młynarczyk 2019) – o merytoryczną wiedz  z obszaru funkcji i misji tych jednostek.

W tym miejscu można zastanowić się nad stopniem specjalizacji obu tych dziedzin i działalności ludzkiej, g dy  terminolodzy (oraz onomaści) zauważają, że specjalizacja danej dziedziny wiedzy i działalności – a co za tym idzie specjalizacja używanych na jej gruncie terminów – jest stopniowalna i różna chociażby zależnie od obszaru nauki. Trudno nam w tym artykule wypowiada  się w kwestii stopnia specjalizacji wiedzy ekonomicznej potrzebnej do zrozumienia nazw podmiotów gospodarczych

14 Por. Kuźnik *et al.* (2024): „Zasadniczo terminy to jednostki leksykalne (jedno- lub wielowyrazowe) o ściśle określonym znaczeniu, odsyłające w sposób jednoznaczny do pojecia w lciwego dla danej dziedziny wiedzy b d  działalności ludzkiej [...]”. Nie tworzą one w danym języku odrębnego, zamknietego zbioru leksemów. Zbiory terminów z różnych dziedzin (czyli ich terminologie) i słownictwo ogólne danego języka mogą się ze sobą zazębiać.” Por. także: definicja terminu w Bogucki *et al.* (2019: 130).

i zawartych w nich terminów. Natomiast w temacie wiedzy przekładoznawczej, w której osadzają się nazwy firm tłumaczeniowych, należałoby się spodziewać, że jej stopień specjalizacji jest relatywnie niski w porównaniu do dyscyplin ścisłych, przyrodniczych czy technicznych. W tym duchu Włoskowicz stwierdza: „[s]prawą oczywistą jest, że aparat pojęciowy nauk humanistycznych nie osiągnie precyzji właściwej systemom pojęciowym nauk technicznych [z których wywodzi się terminologia]” (2018: 73). Ponadto, jak wskazuje Ewelina Woźniak-Wrzesińska, w przeciwieństwie do nauk przyrodniczych, w naukach humanistycznych istnieje wiele terminów „mglistych” i „rozproszonych” (Woźniak-Wrzesińska 2018: 221–222). Terminami „mglistymi” są dla niej np. *kultura* w kulturoznawstwie, *język* w językoznawstwie, *psychika* w psychologii, a terminami „rozproszonymi” są np. terminy *performatywność*, *semantyka*, *osobowość* i *aktor* (Woźniak-Wrzesińska 2018: 221–222). Można spodziewać się, że w kategoriach terminów „mglistych” należałoby też rozważać termin *tłumaczenie* lub *przekład* w przekładoznawstwie (por. Lewicki 2017: 13–21).

Nie tylko przynależność nazw firm tłumaczeniowych do terminów przekładoznawczych, a więc humanistycznych, świadczyłaby o ich relatywnie niskim stopniu specjalizacji, ale dodatkowo trzeba mieć na uwadze, że w funkcji, do której zostały te byty powołane do życia, czyli w funkcji firm świadczących usługi dla specjalistów – ale także dla szerokiego grona potencjalnych klientów, również i niespecjalistów – są one częstym przedmiotem (tematem) komunikacji między niespecjalistami dziedzinowymi. Gałkowski formułuje słuszne spostrzeżenie w tym względzie:

Chrematonimia odnosi się do obiektów (...), które wymagają zaprezentowania w przestrzeniach informacyjnych oraz w różnych formach dyskursu. Przestrzenie te obejmują głównie obszar gospodarczy (wytwórczo-usługowy i handlowy), ale także społeczny, ideologiczny, edukacyjny, militarny, medialny, informatyczny, artystyczny *etc.* (Gałkowski 2017: 56)

Rodzi się zatem pytanie, na ile nazwy dolnośląskich firm tłumaczeniowych (i które z nich) były lub są prezentowane w wysoce specjalistycznych przestrzeniach informacyjnych i w wysoce specjalistycznych formach dyskursu. Nasuwające się kolejne zagadnienie, powiązane z poprzednim pytaniem, każe nam zastanowić się nad tym, czy nazwa własna firmy jest „bardziej terminem”, jeśli jest bardziej znana użytkownikom (specjalistom i niespecjalistom), gdyż częściej eksponowana w ogólnodostępnej przestrzeni gospodarczej, i odwrotnie – jest „mniej terminem”, kiedy mniej znana na rynku usług tłumaczeniowych, a i przez to bardziej hermetyczna i trudniej dostępna, nawet geograficznie i logistycznie. Poniższe przykłady nazw większych, wrocławskich firm tłumaczeniowych (spółek z ograniczoną odpowiedzialnością), a przez to i bardziej znanych na rynku wśród klientów specjalistów i niespecjalistów, są w naszym odczuciu terminami o wyższym stopniu specjalizacji wiedzy dziedzinowej, niż nazwy oznaczające firmy mniej znane, peryferyjne.

[11] YELLOW CENTRUM JĘZYKÓW OBCYCH SP. Z O. O.¹⁵

[12] WRATISLAVIA TRANSLATION HOUSE SP. Z O. O.

[13] CENTRUM LOKALIZACJI CM SP. Z O. O.

[14] “GERMANICA” SP. Z O. O.

[15] TRANSLAVIC POLSKA SP. Z O. O.

15 W przykładach 11–15 zredukowano wyrażenie „SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ” do postaci „SP. Z O. O.”

Idąc w tym samym kierunku rozumowania, nazwy firm tłumaczeniowych będących członkami Polskiego Stowarzyszenia Biur Tłumaczeń (PSBT; www.psbt.org.pl) mogą być postrzegane w przestrzeni gospodarczej jak „bardziej terminy” (czy też terminy o wyższym stopniu specjalizacji), niż nazwy firm niezrzeszonych w tego typu organizacjach branżowych. Paradygmatyczna wydaje się w tym kontekście nazwa największej aktualnie firmy tłumaczeniowej, potentata na rynku tłumaczenia maszynowego i wspomaganego komputerowo, RWS Group, właścicielki oprogramowania *SDL Trados Studio* (TM). Nie mamy wątpliwości co do faktu, że nazwa własna RWS Group jest terminem o wysokim stopniu specjalizacji.

4. Podsumowanie

Opinie onomastów i terminologów, przytoczone w tym artykule, pozwalają nam stwierdzić, że tak onomaści, jak i terminolodzy proponują gradacyjne (stopniowalne) koncepcje przedmiotu swoich badań. Z kognitywnego punktu widzenia postawa taka przypomina logikę semantyki prototypu, a z matematycznego – logikę zbiorów rozmytych i przybliżonych. Stopniowalność specjalizacji terminów i stopniowalność proprialności nazw własnych byłaby zatem sposobem na włączenie terminów do badań onomastycznych i odwrotnie: na włączenie nazw własnych do badań terminologicznych. Terminolodzy będą mogli powiedzieć: „zajmujemy się nazwami własnymi o niskim stopniu specjalizacji” (będących „tylko trochę terminami”), a onomaści uznają, że analizowane przez nich terminy nie posiadają wszystkich cech proprialności (są „tylko trochę nazwami własnymi”). Jednakże stanowiska te będą spójne i zrozumiałe.

W tym kontekście możemy udzielić następującej odpowiedzi na zadane na wstępie pytanie: nazwy własne firm tłumaczeniowych są terminami o relatywnie niskim stopniu specjalizacji i wysokim stopniu proprialności (gdyż są ujęte w sformalizowanej bazie REGON). Dodatkowo, stopień ich specjalizacji należałoby sprawdzić w oparciu o stopień specjalizacji komunikacji między użytkownikami tych nazw oraz stopień specjalizacji dyskursu toczącego się na ich temat w środowisku specjalistów i niespecjalistów.

Podziękowania

Autorka niniejszego artykułu dziękuje dr Kai Gostkowskiej z Instytutu Filologii Romańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego za pomoc w zebraniu bibliografii do przeprowadzonego badania.

Bibliografia

- Aplikuj.pl (2022) „Wolny zawód – czym jest? Lista wolnych zawodów”. Porady / Zawody i ich potencjał; <https://www.aplikuj.pl/porady-dla-pracownikow/2828/wolny-zawod-czym-jest-lista-wolnych-zawodow> [data dostępu: 13.08.2023].
- Biznes.gov.pl. Serwis informacyjno-usługowy dla przedsiębiorcy (2022a) „Jak nazwać firmę”; <https://www.biznes.gov.pl/pl/portal/00117> [data dostępu: 13.08.2023].

- Biznes.gov.pl. Serwis informacyjno-usługowy dla przedsiębiorcy (2022b) „Znajdź kod PKD”; <https://www.biznes.gov.pl/pl/tabela-pkd> [data dostępu: 13.08.2023].
- Bogucki, Łukasz, Joanna Dybiec-Gajer, Maria Piotrowska, Teresa Tomaszewicz (2019) *Słownik polskiej terminologii przekładoznawczej*. Kraków: Księgarnia Akademicka.
- Cabré, Teresa M. (2005) „Lexicographie versus terminographie : comment les technologies déplacent leur affrontement”. [W:] Henri Béjoint, François Maniez (red.) *De la mesure dans les termes. Hommage à Philippe Thoiron*. Lyon: Presses Universitaires de Lyon; 189–211.
- Dankova, Klara (2021) „La néologie terminologique en français dans le domaine des fibres chimiques”. [W:] *Academic Journal of Modern Philology*. Vol. 13; 97–108; <https://doi.org/10.34616/ajmp.2021.13> [data dostępu: 13.08.2023].
- Dunaj, Bogusław (2017) „Funkcje nazw własnych”. [W:] *Onomastica*. Vol. 61(2); 77–89; <https://doi.org/10.17651/ONOMAST.61.2.8> [data dostępu: 13.08.2023].
- Durán-Muñoz, Isabel, María Rosario Bautista-Zambrana (2013) „Applying Ontologies to Terminology: Advantages and Disadvantages”. [W:] *HERMES – Journal of Language and Communication in Business*. Vol. 51; 65–77. <https://doi.org/10.7146/hjlc.bv26i51.97438> [data dostępu: 13.08.2023].
- Dybiec-Gajer, Joanna (2007) „What’s in a Name? Przekład nazw własnych i tytułów a obcość”. [W:] Maria Piotrowska (red.) *Współczesne kierunki analiz przekładowych*. Kraków: Tertium; 145–153.
- Dz.U. 1998 poz. 930 (1998) Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne; <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19981440930/U/D19980930Lj.pdf> [data dostępu: 13.08.2023].
- Dz.U. 2001 poz. 508 (2001) Ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej; <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20010490508> [data dostępu: 13.08.2023].
- Dz.U. 2007 poz. 1885 (2007) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD); <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20072511885> [data dostępu: 13.08.2023].
- Dz.U. 2018 poz. 646 (2018) Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców; <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20180000646> [data dostępu: 13.08.2023].
- Dz.U. 2018 poz. 649 (2018) Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20180000649> [data dostępu: 13.08.2023].
- Dz.U. 2022 poz. 2022 (2022) Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 11 października 2022 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych; <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20220002202> [data dostępu: 13.08.2023].
- Galkowski, Artur (2017) „Chrematonimia w kulturze współczesnej”. [W:] *Onomastica*. Vol. 61(1); 55–71. <https://doi.org/10.17651/ONOMAST.61.1.4> [data dostępu: 13.08.2023].
- Galkowski, Artur (2018) „Definicja i zakres chrematonimii”. [W:] *Folia Onomastica Croatica*. Vol. 27; 1–14. <https://dx.doi.org/10.21857/mwo1vcz00y> [data dostępu: 13.08.2023].
- Galkowski, Artur (2020) „Rozwój międzynarodowych prac nad terminologią onomastyczną: przegląd ujęć słowiańskich”. [W:] Izabela Domaciuk-Czarny, Marcin Kojder, Adam Siwiec (red.) *Ze studiów nad nazwami własnymi: terminologia, teoria i metodologia badań, zagadnienia nazwotwórstwa*. Lublin: Wyd. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej; 11–30.
- Galkowski, Artur (2021a) „Terminologiczne osobliwości wśród metanazw onomastycznych w obszarze francuskim, angielskim i włoskim”. [W:] *Onomastica*. Vol. 65(2); 55–74; <https://doi.org/10.17651/ONOMAST.65.2.4> [data dostępu: 13.08.2023].

- Gałkowski, Artur (2021b) „Indywidualne oznaczenia rejestracyjne pojazdów w Polsce – przypadek z pogranicza własności i apelatywności”. [W:] *Prace Językoznawcze*. Vol. 23(4); 107–122; <https://doi.org/10.31648/pj.7041> [data dostępu: 13.08.2023].
- Gałkowski, Artur (2022) „Markonimy jako operatory taksonomiczne w terminologii (chremat) onomastycznej”. [W:] *Onomastica*. Vol. 66; 299–311; <https://doi.org/10.17651/ONOMAST.66.20> [data dostępu: 13.08.2023].
- Humbley, John (2006) „Terminologie et nom propre”. [W:] Martine Bracops, Anne-Élizabeth Dalcq, Isabelle Goffin, Anne Jabé, Vincent Louis, Marc Van Campenhoudt (red.) *Des arbres et des mots. Hommage à Daniel Blampain*. Bruxelles: Éditions du Hazard; 107–124.
- Jadanowska, Karolina (2014) „Czy nazwy firm są chrematonimami?”. [W:] *Onomastica*. Vol. 58; 321–330.
- Jaros, Violetta (2005) „Konotacje semantyczne nazw częstochowskich pubów”. [W:] Jolanta Ignatowicz-Skowrońska (red.) *Nazewnictwo na pograniczach*. Szczecin: Wyd. Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego; 347–357.
- Jaros, Violetta (2015) „Współczesne nazwy polskich winnic”. [W:] *Onomastica*. Vol. 59; 301–319; <https://doi.org/10.17651/ONOMAST.59.19> [data dostępu: 13.08.2023].
- Kopertowska, Danuta (2010) „Chrematonimia pierwszej dekady XXI wieku (na przykładzie materiału z Kielc)”. [W:] *Onomastica*. Vol. 54; 261–291.
- Kuźnik, Anna (2024) „A Thousand and One Names of Polish Translation Enterprises in the Lower Silesia Region. Exploring the Polish REGON Database”. [W:] *Acta Neophilologica*. Vol. 26(2), 189–216; <https://doi.org/10.31648/an.10579> [data dostępu: 22.04.2025].
- Kuźnik, Anna (2025, w druku) „Semiotically Oriented, Ontological Entity/Substance Metaphors for Translation-Related Service Activity in Poland”. [W:] *Language, Mind, Culture and Society [LaMiCuS]*. Vol. 9.
- Kuźnik, Anna (w druku) „Los mil y un nombres de las empresas de traducción e interpretación polacas en la región de Baja Silesia: su potencial de internacionalización”. [W:] Elisa Calvo, Saleh Hussein, Robert Szymyslik (red.) *Los servicios lingüísticos en el comercio internacional y su valor añadido*. Berlin: Peter Lang.
- Kuźnik, Anna (w przygotowaniu) *The Concept of Translation Service in Poland and Portugal. An Attempt of Cognitive Definition*.
- Kuźnik, Anna, Marcin Walczyński, Kaja Gostkowska, Natalia Paprocka, Regina Solová (2024) „Uwikłani w terminologię. O specyfice pracy tłumaczy w projekcie przekładoznawczym Erasmus+ EFFORT koordynowanym przez Universitat Autònoma de Barcelona”. [W:] *Estudios Hispánicos*. Vol. 32; 189–204; <https://doi.org/10.19195/2084-2546.32.15> [data dostępu: 22.04.2025].
- Lewicki, Roman (2017) *Zagadnienia lingwistyki przekładu*. Lublin: Wyd. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- L’Homme, Marie-Claude (2020) *Lexical Semantics for Terminology. An Introduction*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- Małgorzewicz, Anna (2023) *Metanaukowe podstawy dyscyplinowego wyodrębnienia nauki o translacji w świetle dyskursu badaczy polskich*. Kraków: Universitas.
- Młynarczyk, Ewa (2019) „Tendencje nazwotwórcze w chrematonimii społecznościowej II Rzeczypospolitej (na przykładzie nazw stowarzyszeń)”. [W:] *Onomastica*. Vol. 63; 209–226. <https://doi.org/10.17651/ONOMAST.63.11> [data dostępu: 13.08.2023].
- Rebours, Marie-Alice (2021) „The French Terminology for the Women’s Ready-to-Wear Business: A Challenge for Translators, a ‘Boundary Creator’ for Language Users”. [W:] *Academic Journal of Modern Philology*. Vol. 13; 253–263; <https://doi.org/10.34616/ajmp.2021.13> [data dostępu: 13.08.2023].

- Świtała-Cheda, Mirosława (2013) „Nazwy firm jako przedmiot językoznawczych opracowań naukowych”. [W:] *Conversatoria Linguistica*. Vol. 7; 165–181.
- Vecchi, Dardo de (2002) *Vous avez dit «jargon»...*. Paryż: Eyrolles.
- Vecchi, Dardo de (2020) „Words at Work: The Dynamics of Company-Speak in the Work Place”. [W:] *HERMES – Journal of Language and Communication in Business*. Vol. 60; 241–249; <https://doi.org/10.7146/hjlc.v60i0.121321> [data dostępu: 13.08.2023].
- Włoskiewicz, Wojciech (2018) „O pojęciach, systemach pojęciowych i terminologii onomastycznej”. [W:] *Onomastica*. Vol. 62; 73–98; <https://doi.org/10.17651/ONOMAST.62.4> [data dostępu: 13.08.2023].
- Włoskiewicz, Wojciech (2021) „O istocie własności w poszukiwaniu onomastycznej definicji nazwy własnej”. [W:] *Onomastica*. Vol. 65(2); 21–39; <https://doi.org/10.17651/ONOMAST.65.2.2> [data dostępu: 13.08.2023].
- Wolnicz-Pawłowska, Ewa (2014) „Nazwy własne w przekładzie. Zarys problematyki”. [W:] *Poznańskie Spotkania Językoznawcze*. Vol. 27; 201–214.
- Woźniak-Wrzesińska, Ewelina (2018) „Analiza terminów rozproszonych w naukach humanistycznych – czy jest o co kopie kruszyć?”. [W:] *Orbis Linguarum*. Vol. 49; 217–230; <https://doi.org/10.23817/olin.49-15> [data dostępu: 13.08.2023].

